

//Inauguració del curs 2003-04. Discurs de la rectora de la UPF, M. Rosa Virós

Aquest acte d'avui no vol només celebrar l'inici d'un nou curs; vol, també, ser el retiment de comptes que una universitat pública, la UPF, fa a la societat. Les xifres que consten en el resum de la Memòria que avui us lliurem són un fidel indicador dels bons resultats obtinguts, fruit de l'esforç de tots.

La Universitat Pompeu Fabra ha estat en molts aspectes motor del sistema universitari català i espanyol. Ser conscients de tot allò que podem millorar no ens hauria d'impedir celebrar la capacitat que ha mostrat la nostra Universitat per mantenir-se fidel al seu projecte inicial i, alhora, per renovar constantment el seu compromís per fer front als nous reptes.

Els temps actuals són temps de canvis profunds i de renovació. Sovint, tenim la sensació que s'ha tocat fons, que les inèrcies que fins ara fluïen, ara s'estanquen, i que les veus amb missatges antics ja no ressonen. Potser s'estan movent aigües profundes i potser també, i aquesta és l'esperança, un dia aflorarà una humanitat transformada, en la qual la cooperació i la solidaritat s'imposi.

Si creiem que l'educació i tota inversió en capital humà són al cor del canvi i del progrés, veurem com la Universitat, en tant que comunitat de persones que busquem la veritat mitjançant la investigació, la docència i el diàleg obert i lliure, queda fermament compromesa amb aquests nous reptes mundials i no pot mantenir-se'n al marge.

No oblidem que, tot i la humilitat de la nostra tasca docent i investigadora, l'honorable missió a la qual molts de nosaltres hem dedicat la vida té com a fita, d'una manera o d'una altra, la reducció del sofriment humà. El món, però, -ara ens ho "dibuixava" el mateix professor Solans-, no sembla pas que vagi per aquest camí. Segons els informes del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament, les desigualtats a molts països han augmentat.

Heus aquí una contradicció, una paradoxa punyent: el final del segle XX ha suposat, d'una banda, un gran avenç científic i tecnològic, però, d'altra banda ha comportat un augment dels mecanismes de marginació i d'exclusió. Davant d'això, quina és doncs la responsabilitat de les universitats al començament del segle XXI? Ras i curt: orientar el saber teòric i aplicat a la construcció d'una ciència que permeti assolir una societat més justa i més democràtica. Són benvinguts els potents models teòrics que pretenen explicar amb rigor el que passa en l'economia o en les relacions internacionals, però si no ens ajuden a solucionar problemes reals -en el sentit de l'equitat i no en el del màxim benefici econòmic-, són eixorcs i no pertinents.

En la Cimera Mundial de l'Educació Superior, celebrada a París el 1998 sota els auspicis de la UNESCO, es definien els principis bàsics per a una acció positiva que permetés la construcció d'una nova globalització: la igualtat d'oportunitats en l'educació superior i la formació, no només de professionals altament qualificats, sinó també, de ciutadans responsables sensibles a les necessitats socials, a les diverses cultures i a la protecció del medi ambient.

Per assolir aquest ambiciós programa, l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior és una oportunitat única per a totes les universitats., també per a la nostra. Per tant, una de les

prioritats d'aquest any que ara comença serà el programa "Horitzó Bolonya", que intensificarà la reflexió que ja hem iniciat, i que exigirà la implicació de tots els membres de la comunitat universitària.

Abans d'acabar aquest breu parlament, vull agrair a Joan Antoni Solans i Huguet, en nom de la Universitat Pompeu Fabra, la seva magnífica lliçó inaugural. És clar que l'urbanisme, entès com a llenguatge de la comunitat i com a procés de creativitat social, esdevé un nou referent per a la nostra vivència universitària. La vertebració i la localització dels sabers generals i abstractes en el nostre territori i en la nostra realitat ajuden a aflorar allò d'universal que hi ha en tot el que ens és proper, i permeten arrelar-hi tot allò que ens és estrany.

Aquest any el cartell de la inauguració de curs és obra de Susana Solano. Era de justícia incloure en la nostra col·lecció una artista i escultora del seu prestigi, la seva vàlua i la seva sensibilitat. En el cartell d'enguany hi veig de taques encerclades que es repeteixen sense fi. Cercles iguals i, alhora, diferents. Em fa pensar en aquest teixit i en aquesta xarxa humana que és tota col·lectivitat. Enmig de la densitat hi ha l'espai que ens ha de permetre fluir.

En nom de la Universitat, agraeixo a les persones que m'han acompanyat en la presidència d'aquest acte les seves encertades paraules, agraïment que faig extensiu a tots vosaltres per la vostra presència i pel vostre suport. I, al final, que és de fet, el principi, declaro inaugurat el curs 2003-2004 de la Universitat Pompeu Fabra.